

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΡΠΕΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (ΕΛΕΡΠΕ)

Τεύχος 5

Αγαπητοί φίλοι,

Ζητούμε συγνώμη για τη σιγή και τη διακοπή επικοινωνίας μας και ελπίζουμε με αυτό το τεύχος να αποκαταστήσουμε την κανονική έκδοση του ενημερωτικού δελτίου της Ελληνικής Ερπετολογικής Εταιρείας.

Περιεχόμενα

Η δράση της ΕΛΕΡΠΕ	2
Χελωνάκια και αμφίβια στο εμπόριο κατοικίδιων.....	2
IUCN - Συνάντηση ερπετολόγων για τα αμφίβια και ερπετά της Μεσογείου.....	2
Άδειες συλλογής ερπετών και πτηνών – τελευταίες εξελίξεις.....	3
Επιστημονικά Συνέδρια	4
Παγκόσμιο συμπόσιο θαλάσσιων χελωνών	4
5ο Διεθνές Ερπετολογικό Συνέδριο.....	4
10 ^ο Συνέδριο Ελληνικής Ζωολογικής Εταιρείας.....	6
1ο Μεσογειακό Ερπετολογικό Συνέδριο	6
Ζητήματα προστασίας ειδών	7
Καταδίκη της Ελλάδας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για την οχιά της Μήλου.....	7
Η Ελλάδα αποτυγχάνει να προστατεύσει τις θαλάσσιες χελώνες.....	8
Άλλα νέα	8
EUFORA – European Forum for reptiles and amphibians	8

Αύγουστος 2006

Η δράση της ΕΛΕΡΠΕ

Χελωνάκια και αμφίβια στο εμπόριο κατοικίδιων

Όλοι έχουμε δει στα καταστήματα με κατοικίδια να πωλούνται χελωνάκια. Λίγοι όμως ξέρουμε ότι το εμπόριο αυτό είναι παράνομο! Το πιο συνηθισμένο είδος που πωλείται είναι το *Trachemys scripta elegans*. Ξεχωρίζει από ένα έντονο κόκκινο σημάδι που έχουν τα ζώα πίσω από το μάτι. Ένας από τους λόγους που απαγορεύτηκε το εμπόριό τους στην ΕΕ είναι ότι πολύς κόσμος «τα λυπάται» μετά από λίγο καιρό που τα έχει και τα απελευθερώνει στο «φυσικό» τους περιβάλλον.

Παρά τις καλές προθέσεις η πρακτική αυτή είναι λανθασμένη και επικίνδυνη. Τα ζώα αυτά ναι μεν επιβιώνουν στο περιβάλλον της Ελλάδας (αν και το φυσικό τους περιβάλλον είναι στη Β. Αμερική) ανταγωνιζόμενα και πιέζοντας τους πληθυσμούς των γηγενών χελωνών. Ήδη οι υγρότοποι της χώρας μας είναι από τα πιο πιεσμένα οικοσυστήματα λόγω των διαφόρων δράσεων του ανθρώπου. Η προσθήκη ακόμη μιας πίεσης, μπορεί να είναι καταλυτική για πολλούς πληθυσμούς χελωνών της ελληνικής πανίδας.

Πρόσφατα παρατηρήθηκε ένα ακόμη επικίνδυνο φαινόμενο που σχετίζεται με το παραπάνω: Καταστήματα κατοικίδιων πουλούσαν το αυστηρά προστατευόμενο είδος *Trionyx triunguis*. Το είδος αυτό ξεχωρίζει γιατί σε αντίθεση με τις συνηθισμένες χελώνες το καβούκι της είναι καλυμμένο με δέρμα και όχι με πλάκες – φολίδες. Πέρα από τους κινδύνους για το είδος, καταλαβαίνει κανείς ότι το παράνομο εμπόριο δεν πληροί καμία από τις απαιτούμενες προϋποθέσεις υγιεινής, ούτε για τα ζώα ούτε για τους ανθρώπους.

Για τα αμφίβια που αναφέρει ο τίτλος η ιστορία είναι πιο άγρια αφού οι σαλαμάνδρες που είδαμε να πωλούνται δεν τρώνε παρά μόνο σε ειδικές συνθήκες και πάλι ζουν ελάχιστα. Ρωτώντας τον ιδιοκτήτη είπε ότι το ήξερε και απάντησε φυσικότερα ότι «τα κρατάνε κανένα μήνα και μετά έρχονται και παίρνουν άλλα». Να σημειωθεί ότι και στην περίπτωση των σαλαμανδρών τα ζώα ήταν άγνωστης (σίγουρα όχι ελληνικής) προέλευσης.

Η αρμόδια διεύθυνση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων φυσικά κοιμάται τον ύπνο του δικαίου. Με τι άδειες, με τι ελέγχους περνάνε αυτά τα είδη τα ελληνικά σύνορα;

Ας αρνηθούμε τουλάχιστον εμείς να συμβάλλουμε στην απαράδεκτη αυτή κατάσταση, απαιτώντας από τον κάθε ιδιοκτήτη καταστήματος με το οποίο συναλλασσόμαστε, αποδεικτικά για το νόμιμο των ειδών που πουλά.

Πέτρος Λυμπεράκης
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

IUCN - Συνάντηση ερπετολόγων για τα αμφίβια και ερπετά της Μεσογείου.

Η IUCN (International Union for Conservation of Nature) είναι ο μεγαλύτερος διεθνής οργανισμός με αντικείμενο την προστασία της φύσης και των φυσικών πόρων. Συνεργάζεται με 82 χώρες, 111 κυβερνητικούς οργανισμούς, περισσότερες από 800 ΜΚΟ και πάνω από 10.000 ειδικούς από 181 χώρες¹.

Στην περιοχή της Μεσογείου υπάρχουν 345 είδη ερπετών και 98 είδη αμφιβίων, ένας πλούτος ειδών δηλαδή πολύ υψηλότερος από ότι συναντάμε στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη. Για το λόγο αυτό το μεσογειακό πρόγραμμα της IUCN πήρε πρωτοβουλία και οργάνωσε μια συνάντηση εργασίας με θέμα τα Αμφίβια και Ερπετά της Μεσογείου με αντικείμενο τον προσδιορισμό της ποικιλότητας των κατανομών των ειδών των δυο ομάδων. Στη συνάντηση αυτή συμμετείχαν περίπου 40 ειδικοί από όλες σχεδόν τις χώρες της Μεσογείου. Την Ελλάδα

¹ Περισσότερες πληροφορίες στο www.IUCN.org

αντιπροσώπευσε το μέλος της ΕΛΕΡΠΕ Δρ Πέτρος Λυμπεράκης ο οποίος μετέφερε και συζήτησε σχόλια πολλών μελών της ΕΛΕΡΠΕ.

Ίσως κάποιος αναρωτηθεί γιατί χρειαζόταν μια τέτοια συνάντηση και δεν συνέλεγε απλώς η IUCN τα στοιχεία από τις αντίστοιχες υπηρεσίες των χωρών; Οι απαντήσεις σε αυτό το ερώτημα είναι πολλές: Πολλές χώρες δεν έχουν αντίστοιχες υπηρεσίες. Οι ειδικοί για κάποιο είδος (είτε από την αντίστοιχη χώρα είτε ξένοι) ίσως δεν έχουν συνολική άποψη για όλα τα είδη αλλά μόνο για την ομάδα πάνω στην οποία εργάζονται. Διασυννοριακές διαφορές δεν επιτρέπουν τον ίδιο βαθμό γνώσης για ένα είδος αν αυτό κατανέμεται σε δυο ή περισσότερες χώρες. Τέλος όσο και αν φαίνεται παράξενο, η συνεργασία μεταξύ χωρών για θέματα περιβάλλοντος είναι πολύ περιορισμένη έως ανύπαρκτη.

Η συνεργασία και η σύνθεση των δεδομένων επί μία εβδομάδα για πάνω από 400 είδη ήταν αφενός μια πρωτόγνωρη εμπειρία για όλους τους συμμετέχοντες και αφετέρου εξαιρετικά εποικοδομητική. Προσεγγίστηκαν πολλά θέματα που «εκκρεμούσαν» σε σχέση με την ταξινόμική ή την κατανομή κάποιου είδους, αλλά δεν φαινόταν να είχαν τόσο ενδιαφέρον ώστε να ασχοληθεί κάποιος αποκλειστικά με αυτά, ή ανάλογες περιπτώσεις που οφείλονταν σε απουσία συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων χωρών. Συντέθηκε με σαφή τρόπο το σύνολο των γνώσεων που είχαμε για το κάθε είδος και διατυπώθηκαν με σαφήνεια τα βασικά ερωτήματα που πρέπει να μας απασχολήσουν στο μέλλον. Τέλος το σύνολο των ειδών της ερπετοπανίδας της Μεσογείου αξιολογήθηκε με βάση μέθοδο που έχει προταθεί από την IUCN, και εφαρμόζεται σε όλο τον κόσμο για πολλά είδη οργανισμών.

Το άμεσο αποτέλεσμα της αξιολόγησης ήταν να χαρακτηριστεί το κάθε είδος με βάση τις κατηγορίες (ενδεικτικά) «απειλούμενο», «τρωτό», «με ελλιπή δεδομένα», «χαμηλής προτεραιότητας» κ.α. Κάθε χαρακτηρισμός έχει αντικειμενική αξία και προσδιορίζεται επακριβώς σύμφωνα με τα κριτήρια της IUCN και έτσι ώστε να αποκλείονται, κατά το δυνατό, οι υποκειμενικές εκτιμήσεις.

Το έμμεσο και σημαντικότερο αποτέλεσμα της συνάντησης θα είναι να διαθέτει η κάθε Μεσογειακή χώρα «πλήρεις²» και αξιολογημένους καταλόγους ειδών. Οι κατάλογοι αυτοί θεωρούνται ως ένα βασικό εργαλείο για οποιαδήποτε προσπάθεια που σχετίζεται με τη διατήρηση της φύσης καθώς καταγράφουν τον πλούτο της βιοποικιλότητας των ειδών μιας χώρας αλλά και βοηθούν στο να τεθούν προτεραιότητες δράσεων με βάση τις ανάγκες των ειδών. Βέβαια το κατά πόσο υπάρχει σε κάθε χώρα η πολιτική βούληση αξιοποίησής τους είναι θέμα και της παρέμβασης του καθενός μας.

Οι τελικοί κατάλογοι ακόμη δεν έχουν οριστικοποιηθεί. Η ΕΛΕΡΠΕ παρακολουθεί το θέμα και θα δημοσιοποιήσει άμεσα ότι δοθεί επίσημα από την IUCN.

Η σχετική ιστοσελίδα της IUCN: http://iucn.org/places/medoffice/en/en_medredlist.html

*Πέτρος Λυμπεράκης
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης*

Άδειες συλλογής ερπετών και πτηνών – τελευταίες εξελίξεις

Σε συνέχεια των αντιδράσεων της ΕΛΕΡΠΕ και άλλων περιβαλλοντικών ΜΚΟ και της καταγγελίας που είχε υποβληθεί σχετικά με τις παράλογες άδειες που είχε εκδώσει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για συλλογή μεγάλου αριθμού ερπετών και πτηνών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέτασε την υπόθεση και διαπίστωσε ότι συνολικά είχαν εκδοθεί 3 άδειες συλλογής πτηνών και 3 για ερπετά.

Οι άδειες ανακλήθηκαν. Αυτές που αφορούσαν τα πτηνά δεν εκτελέστηκαν. Δυστυχώς από αυτές που αφορούσαν συλλογή ερπετών είχαν εκτελεστεί εν μέρει με αποτέλεσμα να έχουν

² Με βάση τις σημερινές μας γνώσεις

συλλεχθεί 58 συνολικά άτομα διαφόρων ειδών αλλά και το σύνολο της άδειας που αφορούσε τις χελώνες. Καθώς οι άδειες ανακλήθηκαν η υπόθεση για την ΕΕ μπήκε στο αρχείο.

Οι ελληνικές αρχές δεσμεύτηκαν προς την ΕΕ ότι θα προβούν στην έκδοση εγκυκλίου που θα αφορά στα ζητήματα συλλογής και η οποία θα περιλαμβάνει όρους και προϋποθέσεις. Από όσο γνωρίζουμε αυτό δεν έχει συμβεί ακόμη.

Παναγιώτα Μαραγκού
WWF Ελλάς

Επιστημονικά Συνέδρια

Παγκόσμιο συμπόσιο θαλάσσιων χελωνών

Το 26ο Παγκόσμιο Συμπόσιο για Θαλάσσιες Χελώνες διοργανώθηκε στην Κρήτη από τις 3 έως τις 8 Απριλίου 2006. Το Συμπόσιο διοργανώθηκε από την International Sea Turtle Society και το Σύλλογο για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας ΑΡΧΕΛΩΝ. Ήταν η πρώτη φορά που αυτό το διεθνές γεγονός διοργανώθηκε στην Ευρώπη, στην Κρήτη όπου βρίσκονται οι πιο σημαντικές

περιοχές ωοτοκίας της *Caretta caretta* στη Μεσόγειο, μετά τη Ζάκυνθο.

Οι θαλάσσιες χελώνες όλου του κόσμου είχαν λοιπόν την τιμητική τους ενώ και το 2006 έχει κηρυχθεί έτος για τις θαλάσσιες χελώνες του Ειρηνικού. Σε αυτό το σημαντικό Ετήσιο Συμπόσιο συμμετείχαν 700 σύνεδροι από 76 χώρες. Δεν επρόκειτο για απλώς μια επιστημονική συνάντηση ειδικών στη βιολογία και οικολογία των θαλάσσιων χελωνών αλλά αποτέλεσε και ένα βήμα για αυτούς που ασχολούνται με την προστασία τους και δίνουν έναν αγώνα δρόμου ενάντια στο χρόνο για να αποτρέψουν την εξαφάνισή τους από τις θάλασσες και τους ωκεανούς του πλανήτη.

Σε ειδική συνεδρία για τη Μεσόγειο, τονίστηκε η συμβολή των τοπικών κοινοτήτων στην προστασία των θαλάσσιων χελωνών με φωτεινά παραδείγματα από το Τσιράλι της Τουρκίας, όπου ο τοπικός αγροτικός συνεταιρισμός πρωτοστατεί στη διατήρηση ενός οικολογικού μοντέλου για την περιοχή, την Κεφαλονιά με τη δουλειά του συλλόγου «Κατελειός» και τον Πλατανιά Χανίων, όπου η τοπική κοινότητα βοηθάει την αναπαραγωγή των χελωνών με διάφορα μέτρα (περιορισμός φώτων, κλπ.) Στην αντίπερα όχθη, οι συμμετέχοντες στο Συμπόσιο κάλεσαν την Ελληνική Κυβέρνηση να αναλάβει τις ευθύνες της για την αποκατάσταση της καλής λειτουργίας του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου στη Ζάκυνθο.

Στη μεσογειακή συνάντηση συμμετείχαν επίσης εκπρόσωποι των τοπικών λιμενικών αρχών και των υπηρεσιών αλιείας, καθώς και μέλη του Συλλόγου Αλιέων Ρεθύμνου, οι οποίοι παρουσίασαν τις απόψεις τους ώστε να μειωθεί η εμπλοκή των χελωνών σε δίχτυα και παραγάδια, που αποτελεί και ένα σημαντικό πρόβλημα παγκοσμίως.

Περισσότερα: <http://iconferences.seaturtle.org/> ,
<http://symposium.archelon.gr/main.php?lang=eng>

5ο Διεθνές Ερπετολογικό Συνέδριο

Πραγματοποιήθηκε στο Stellenbosch της Νότιας Αφρικής το 5ο Διεθνές Ερπετολογικό Συνέδριο. Η διάρκεια του Συνεδρίου ήταν από τις 19 μέχρι τις 24 Ιουνίου 2005 και πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου του Stellenbosch. Οι συμμετέχοντες ήταν περίπου 400 άτομα. Το συνέδριο περιλάμβανε 6 παράλληλες συνεδρίες κάθε μέρα, με θέματα σχετικά με τη μείωση των αμφιβίων, τα αμφίβια και ερπετά της Αφρικής, τη μορφολογία, τη συμπεριφορά, την ταξινόμηση, την προστασία των ερπετών κ.ά.

Το Stellenbosch βρίσκεται 50 χλμ ανατολικά του Cape Town και είναι η δεύτερη παλαιότερη πόλη της Νότιας Αφρικής. Η πόλη αναπτύχθηκε από αποίκους, στους οποίους δόθηκε γη στις όχθες του ποταμού Eerste. Σήμερα, η πόλη περιλαμβάνει πολλά αναπαλαιωμένα κτήρια από τον 18 αιώνα, ενώ γύρω υπάρχουν οι διάσημοι αμπελώνες, καθώς το Stellenbosch είναι γνωστό για τα βραβευμένα κρασιά του.

Φωτογραφία 1: *Acontias meleagris*. Είδος άποδου σκίγκου μεσαιού μεγέθους, που συναντάται σε ξηρά και αμμώδη εδάφη κάτω από πέτρες ή πεσμένους κορμούς δέντρων (φωτ. Μ. Δημάκη).

Το συνέδριο περιλάμβανε μια εκδρομή στην προστατευόμενη περιοχή Hottentots Holland Nature Reserve που βρίσκεται 90 χλμ νοτιοανατολικά του Cape Town. Η περιοχή έχει έκταση 42000 εκτάρια και είναι ορεινή, με υψόμετρο από 500 μέχρι 1590 μέτρα. Στην περιοχή έχουν αναφερθεί περίπου 110 είδη πουλιών, από τα οποία είδαμε την Αιγυπτιακή Χήνα *Alopochen aegyptiaca*, το κοράκι με το λευκό λαιμό *Corvus albicollis*, τη νεκταρινία *Nectarinia famosa*, την χήρα του είδους *Vidua macroura* κ.ά. Είδαμε και μερικά μεγάλα θηλαστικά όπως μπαμπουίνους, ήλαντ και ζέβρες. Επίσης, βρέθηκε ένα χέλυο της χελώνας του γλυκού νερού *Pelomedusa subrufa*.

Η Νότια Αφρική είναι η τρίτη χώρα στον κόσμο από άποψη βιοποικιλότητας μετά την Ινδονησία και τη Βραζιλία. Περιλαμβάνει περίπου το 10% των φυτών του κόσμου και το 7% των ερπετών, πουλιών και θηλαστικών. Τα περισσότερα ζώα που είδαμε ήταν άγνωστα σε μας, παρότι μερικά ήταν εξαιρετικά κοινά στην περιοχή, όπως τα κοκκινόφτερα ψαρόνια *Onychognathus morio*, οι κουρούνες *Corvus albus*, η Ιερή Ίβιδα *Threskiornis aethiopicus* κ.ά. Στην πόλη του Stellenbosch είχαμε την τύχη να βρούμε νάνους χαμαιλέοντες του Ακρωτηρίου *Bradypodion pumilum* (φωτο 1) ενώ στο πάρκο Marais της πόλης, χελώνες *Chersina angulata* και *Geochelone pardalis*, το σαμιαμίδι *Pachydactylus geitje* και την άποδη σαύρα *Acontias meleagris* (φωτο 2). Μέσα στο πάρκο είδαμε επίσης τον αετομάχο *Lanius collaris*, το μυγοχάφτη *Sigelus silens*, τα κοινά *Zosterops capensis*, καθώς και τα είδη *Prinia maculosa*, *Estrilda melanotis* κ.ά.

Το διάστημα που πραγματοποιήθηκε το συνέδριο ήταν χειμώνας στη Νότια Αφρική αν και περισσότερο έμοιαζε σε μας σαν ελληνική άνοιξη. Τρεις Έλληνες, μέλη της ΕΛΕΡΠΕ έδωσαν

το παρόν, εκτός από την υπογράφουσα, ο Γιάννης Ιωαννίδης και η Αντιγόνη Καλιοντζοπούλου.

Φωτογραφία 2: Χαμαιλέοντας *Bradypodion rufum*. Είδος που συχνά παρατηρείται ακόμα και σε κήπους στο νοτιοδυτικό άκρο της Ν. Αφρικής. Είναι λιγότερο μοναχικό από άλλα είδη χαμαιλέοντα και ακόμα και 5-6 άτομα μπορεί να βρεθούν στον ίδιο θάμνο (φωτ. Μ. Δημάκη).

Μαρία Δημάκη
Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
mdim@gnhm.gr

10^ο Συνέδριο Συνέδριο για τη Ζωογεωγραφία και την Οικολογία της Ελλάδος και των γειτονικών περιοχών

Στις 26-30 Ιουνίου 2006 διοργανώθηκε στην Πάτρα το 10^ο Συνέδριο για τη Ζωογεωγραφία και την Οικολογία της Ελλάδος και των γειτονικών περιοχών. Το συνέδριο διοργανώθηκε από την Ελληνική Ζωολογική Εταιρία και το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Το πρόγραμμα του συνεδρίου περιελάμβανε όλα τα θέματα που σχετίζονται με τη ζωογεωγραφία και την οικολογία ζώων της Ανατολικής Μεσογείου, σε μια περιοχή που περιλαμβάνει τα Βαλκάνια, την Ιταλική χερσόνησο, τη Μικρά Ασία και την Ανατολία αλλά και τη Μέση Ανατολή και τα παράλια της βορειοανατολικής Αφρικής. Μετά από μια πορεία 30 ετών μπορούμε να πούμε ότι αυτές οι τακτικές συναντήσεις συνιστούν ένα σημαντικό βήμα επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων ανάμεσα σε επιστήμονες που ασχολούνται με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων σε μια περιοχή υψηλής βιοποικιλότητας.

Πληροφορίες για το συνέδριο, το πρόγραμμα αλλά και τις περιλήψεις των παρουσιάσεων και των πόστερ, μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα <http://www.upatras.gr/zoogeography/index.htm>.

1ο Μεσογειακό Ερπετολογικό Συνέδριο

Το 1ο Μεσογειακό Ερπετολογικό Συνέδριο (Mediterranean Herpetological Congress - CMH1) θα διοργανωθεί στο Μαρόκο στις 16 - 20 Απριλίου 2007. Η πρωτοβουλία αυτή αφορά τα

ερπετά στα Μεσογειακού τύπου οικοσυστήματα και θα διοργανώνεται κάθε 4 χρόνια σε μια από τις 5 περιοχές του πλανήτη με μεσογειακού τύπου οικοσυστήματα. Το πρώτο αυτό συνέδριο φιλοδοξεί να καλύψει θέματα βιογεωγραφίας, εξάπλωσης, συστηματικής, οικομορφολογίας, φυσιολογίας καθώς και θέματα προστασίας και διαχείρισης. Επιπλέον προγραμματίζεται και ειδική συνάντηση αφιερωμένη σε θέματα εμπορίας ερπετών.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε τη σελίδα <http://www.ucam.ac.ma/cmh1>. Περιλήψεις παρουσιάσεων πρέπει να σταλούν ως τις 31 Οκτωβρίου 2006 και η αίτηση εγγραφής ως τις 31 Δεκεμβρίου 2006.

Ζητήματα προστασίας ειδών

Καταδίκη της Ελλάδας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για την οχιά της Μήλου

Η Οχιά της Μήλου (*Macrovipera schweizeri*) είναι ενδημικό είδος των Δυτικών Κυκλάδων με το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού του είδους να βρίσκεται στην Δυτική Μήλο. Απαντάται επίσης στη Σίφνο, την Κίμωλο και την Πολύαιγο. Είναι προστατευόμενο είδος και απαγορεύεται η σύλληψη, κατοχή ή θανάτωσή του καθώς και το εμπόριο ζωντανών ή νεκρών ατόμων. Προστατεύεται με βάση την ελληνική νομοθεσία (Π.Δ. 67/81, ΦΕΚ 23 Α/30-1-1981), τη Σύμβαση της Βέρνης και την κοινοτική Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, η οχιά της Μήλου θεωρείται είδος προτεραιότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και η Ελλάδα πρότεινε μια περιοχή Natura για τη διατήρηση και προστασία της. Ωστόσο στη συνέχεια η Ελλάδα δεν έλαβε και τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της οχιάς με αποτέλεσμα να καταδικαστεί πρόσφατα από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για αυτή της την αδιαφορία.

Όπως αναφέρεται και στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου «η Ελληνική Δημοκρατία, μη λαμβάνοντας (...) τα απαραίτητα μέτρα για τη θέσπιση και εφαρμογή ενός αποτελεσματικού συστήματος αυστηρής προστασίας της οχιάς *Vipera schweizeri* στη Μήλο, ώστε να απαγορεύεται οποιαδήποτε εκ προθέσεως παρενόχληση του είδους αυτού, ιδίως κατά την περίοδο αναπαραγωγής, την περίοδο κατά την οποία τα νεογνά εξαρτώνται από τη μητέρα και την περίοδο χειμερίας νάρκης, καθώς και οποιαδήποτε βλάβη ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή των τόπων αναπαύσεως του εν λόγω είδους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας».

Να σημειωθεί ότι η αναγκαιότητα δράσεων προστασίας έχει τονιστεί στην Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη που εκπονήθηκε για την Δ. Μήλο, όσο και στην μελέτη για την Οχιά της Μήλου που εκπονήθηκε από το Μουσείο Γουλανδρή στα πλαίσια του «Προγράμματος Βιοτόπου Οχιάς Μήλου» (ΕΠΠΕΡ ΙΙ). Όπως σημειώναμε και στο 4ο τεύχος του ενημερωτικού μας, με σκοπό την προστασία και διαχείριση του είδους υλοποιείται στην περιοχή το έργο με τίτλο «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΒΙΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000 ΝΗΣΟΥ ΜΗΛΟΥ».

Πέρα από το αν η Ελλάδα είχε ή όχι νομική υποχρέωση να θεσμοθετήσει μέτρα προστασίας για αυτή την ενδημική οχιά, είχε σίγουρα ηθική υποχρέωση. Ένα ενδημικό είδος είναι από τη φύση του πολύτιμο αφού άμα εξαφανιστεί από την περιοχή όπου ζει εξαφανίζεται για πάντα. Τα ενδημικά είδη αποτελούν σημαντικό κομμάτι της φυσικής κληρονομιάς ενός τόπου και συνεπώς απαιτούν και την ανάλογη προσοχή, άσχετα με το αν είναι συμπαθητικά, μικρά, μεγάλα, όμορφα ή άσχημα ...

Η Ελλάδα αποτυγχάνει να προστατεύσει τις θαλάσσιες χελώνες

Η Ελλάδα δεν έχει ανταποκριθεί ακόμα στις βασικές δεσμεύσεις της για τη μακροπρόθεσμη προστασία της σημαντικότερης περιοχής ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* στη Μεσόγειο, στον κόλπο Λαγανά στη Ζάκυνθο. Αυτό επισήμαναν οι οργανώσεις ΑΡΧΕΛΩΝ, Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας, MEDASSET, Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών, και η διεθνής περιβαλλοντική οργάνωση WWF, κατά την 5η Συγκέντρωση των Ειδικών σε θέματα Θαλάσσιων Χελωνών της Μεσογείου,

Όπως επισημάνθηκε από τις τρεις ΜΚΟ η Ελλάδα παραμένει επίμονα αδιάφορη στα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η προστασία της *Caretta caretta* στη Ζάκυνθο. Το ΥΠΕΧΩΔΕ διαρκώς αποφεύγει την κατεδάφιση δεκάδων παράνομων κτισμάτων και τουριστικών υποδομών που συνεχίζουν να υποβαθμίζουν τις παραλίες ωτοκίας. Επιπλέον, αντί να προωθήσει λύσεις για μια αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής, αποτυγχάνει να προτείνει και να εφαρμόσει αντισταθμιστικά μέτρα για τους ιδιοκτήτες που θίγονται από τους περιορισμούς στις χρήσεις γης που προβλέπονται στα Σχέδια Διαχείρισης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου (ΕΘΠΖ). Τέλος, το ΥΠΕΧΩΔΕ παραμένει θεατής στις προσπάθειες εξεύρεσης λύσεων στα ογκώδη προβλήματα που απειλούν με αφανισμό το ΕΘΠΖ.

Την ίδια στιγμή το Ελληνικό κράτος, αντί να εφαρμόσει χωρίς καθυστέρηση τις νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου του 2002, αδυνατεί να δώσει ουσιαστικές και βιώσιμες λύσεις στα επαναλαμβανόμενα αδιέξοδα που αντιμετωπίζει το ΕΘΠΖ τα τελευταία τέσσερα χρόνια.

Οι τρεις ΜΚΟ κάλεσαν:

- την Ελληνική Κυβέρνηση να εφαρμόσει άμεσα το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των θαλάσσιων χελωνών στον κόλπο του Λαγανά στη Ζάκυνθο, και να μειώσει τις αρνητικές επιδράσεις της τουριστικής βιομηχανίας.
- την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να σταθεί υπέρμαχος της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας για το περιβάλλον και να εντείνει τις πιέσεις προς την Ελληνική Κυβέρνηση, ώστε να εφαρμοστούν αποτελεσματικά μέτρα προστασίας για το μοναδικό αυτό βιότοπο των θαλάσσιων χελωνών στη Ζάκυνθο.
- τη Διεθνή Περιβαλλοντική Κοινότητα να συνεχίσει να εκφράζει την ιδιαίτερη ανησυχία της σχετικά με την αποτελεσματική προστασία και λειτουργία του ΕΘΠΖ, και να εντείνει την πίεση προς την Ελληνική Κυβέρνηση για να εκπληρώσει τις διεθνείς και εθνικές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις της.

Άλλα νέα

EUFORA – European Forum for reptiles and amphibians

Η ΕΛΕΡΠΕ ενημερώθηκε για την ίδρυση του EUFORA, δικτύου με σκοπό την άσκηση πίεσης για μια ευρωπαϊκή νομοθεσία που να καλύπτει την ενεργή και πρακτική συμμετοχή σε όλους τους τομείς της ερπετολογίας, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης και προστασίας των ειδών αλλά και της εκτροφής τους.

Το EUFORA υποστηρίζει τις αρχές της «βιώσιμης χρήσης» όπως αναφέρονται από την IUCN και την ΕΕ, επιθυμεί να συμφωνηθούν κοινοί κώδικες πρακτικής για την εκπαίδευση όσων ασχολούνται με την εκτροφή ερπετών, ενθαρρύνει την ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα σε όσους ασχολούνται με τα ερπετά και αμφίβια και ιδιαίτερα ανάμεσα σε εξειδικευμένους κτηνίατρος.

Περισσότερες πληροφορίες είτε στην ιστοσελίδα του EUFORA: <http://www.eufora-net.org> (η οποία ωστόσο είναι ακόμη υπό κατασκευή), ή αν απευθυνθείτε στον Dr Henry Brames (henry.brames@t-online.de).